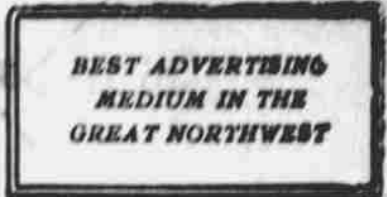

POKROK ZÁPADU

ZALOŽEN R. 1871—ROČNÍK 45.

OMAHA, NEBR., DNE 13. ŘÍJNA 1915.

ČÍSLO 13.

TEUTONI V SRBSKU JSOU NA POSTUPU

Mnoho žen a dětí usmrceno bylo při bombardování Bělehradu rakousko-německými vojsky.

RUMUNSKO JEST NEKLIDNO.

Hindenburg oznamuje, že podarilo se mu odrazit ruské útoky na posice u Divinska.

Korrespondent londýnského časopisu Daily Telegraph oznamuje z Niše, že velké množství srbských občanů, zvláště žen a dětí, usmrceno bylo při bombardování Bělehradu rakousko-německými vojsky. Občanstvo bylo překvapeno ohněm nepřátelských děl a prohalo ve zmatku z města, ale cesty, vedoucí z Bělehradu, nalézaly se v ohni dělostřeleckém, tak že mnoho osob usmrceno bylo při útěku. Sděluje dále, že německé vojsko operuje při Dunaji a že Rakusané udržují frontu při Sávě a Dríně. Teutonické armády v Srbsku nalézají se na postupu. Srbové postavili se na vytrvalý odpor, ale ustupují před silnějšími vojsky nepřitele. Bulharsko doposud neudělilo útoku na Srbsko, ačkoli došlo zprávy, že útok na železnici, spojující Niš se Soluní očekává se každým okamžikem.

V Rumunsku je patrný vzrůstající neklid následkem chýstajících vojenských pohybů Bulharska a centrálních mocností v blízkosti jeho hranic, ale ani Bukurešť, ani Athény, neukazují pohotovost opustit zásadu dobrovolné neutrality vůči teutonickým spojenicům.

Z východního a západního bojiště v posledních dnech nedošlo mnoho zpráv. Jenom z Berlína přišlo oznámení, že polní maršálek von Hindenburg odrazil na frontě při Divinsku ruské útoky. Německé zprávy nasvědčují tomu, že poprvé od zahájení teutonického náporu v Polsku rakousko-německé armády nepodnikají žádné velké ofenzivy v žádném bodě podél celé východní fronty.

Francouzská úřední zpráva zmiňuje se o posledních německých protiútocích v okolí Loos a praví, že Němci ztratili mezi 7,000 až 8,000 mrtvých při svých marných pokusech o dobytí posic, které před tím ztratili. Schůze anglického parlamentu, který zahájen bude ve středu, slibuje mít velkou důležitost. Bude především jednáno o anglo-francouzské půjčce v obnosu \$500,000,000. Půjčka tato bude parlamentem schválena.

Očekává se, že Sir Edward Grey bude mluvit o vývoji balkánské situace. Také čeka se, že premier Asquith mluvíti bude o tom, jaké opatření učiněno bude za účelem čelení novému výboji teutonických spojenic na Balkáně.

Ze Sofie dochází zpráva, že srbské vojsko, které nalézalo se v albánských městech, Štaku a Kyře, bylo posláno dále na sever. Také sedm divísi srbské armády které soustředěny byly na bulharských hranicích, posláno bylo na sever, aby čelili mohly rakousko-německé ofenzivě.

Zprávy z Londýna a Niše nasvědčují tomu, že postup německo-rakouských armád, které překročily řeku Dunaj a Sávu a zabraly Bělehrad, je pomalý a náradí na vytrvalý odpor srbských předvojů. Na hlavní srbské armády doposud Teutoni nenarazili. Srbský plán kampaně spočívá hlavně na pomoci, kterou obdrží od vojska spojenců, ale má se za to, že nebude svedena bitva rozhodná severně od horského hřebene nedaleko Kragujevace. Tento horský hřeben byl Srby dobře opatřen a skýtá silné obranné posice.

Zprávy, docházející z Balkánu, nesnaží se zmenšovatí nebezpečí, v kterém nalézá se Srbsko, ale přece jenom vyjadřují naději, že Srbům za pomoci spojenců podaří se zastavit rakousko-německý postup a úspěšně čeliti také chy-

staným útokům se strany Bulharska. Telegramy sdělují, že toto velké nebezpečí sjednotilo Srbsko jako nikdy před tím a po celé zemi muži, kteří nejsou schopni k vojenské službě, ženy a starci, vyzbrojují se k obraně své vlasti. Obyvatelstvo macedonského Srbska utvořilo ozbrojené roty, jejichž úkolem bude odraziti možný bulharský útok. Vedle 300,000 pravidelného srbského vojska kolem 1,000,000 srbských mužů a žen je připraveno čeliti rakousko-německým a bulharským pokusům o přemožení země.

Zpráva z Paříže oznámila, že 150,000 Rakusanů a Němců překročilo až doposud řeky, tvořící hranice Srbska. Toto vojsko nalézá se nepřetržitě v ohni srbského dělostřelečtva a jediné okolí Bělehradu nalézá se v pevném držení Teutonů. Němci rozšiřují zprávy, že spojenci nejsou schopni poslati Srbům na pomoc větší počet vojska. Zprávou touto má se působiti na Rumunsko a řecko, aby zachovaly neutralitu. Ale ze Soluně se oznamuje, že ve vyloďování anglo-francouzského vojska se pokračuje.

Americký korrespondent Carl W. Ackerman měl v minulých dnech rozhovor se známým uherským politikem, hrabětem Juliem Andrássym, který prý prohlásil, že vstup Bulharska do války je největším diplomatickým vítězstvím teutonických spojenic, kterého až doposud bylo docíleno. Die náhledu Andrássyho Rumunsko zůstane neutrálním a také řecko. Pomoc Bulharska přinese prý teutonickým spojenicům vítězství dřívě. "Až spojenci uznají, že nemohou prolomiti naši západní frontu," prohlásil Andrássy, "až Rusko shledá, že nemůže získati Cařihrad a až Anglie uzří nás pochodovali k Egyptu, porozumí všichni, že je nerozumné pokračovati v kampani. Pak bude po válce. Ptáte se, co je příčinou tohoto bulharského diplomatického vítězství? Naše vítězství nad Ruskem. Po tak dlouho, dokud Rusové nalézají se v Haliči a v Uhrách, balkánské národnosti byly nejisté, která je nejsilnější národnost. Nyní ale uznaly, že naše armády jsou nejsilnější. Bulharsko uznalo to nejdříve. To zajišťuje bezpečí Cařihradu. — Učiní to porážku Srbska snadnější. Otevře to spojení mezi Rakousko-Uherskem, Německem, Bulharskem a Tureckem. Tím silná centrálních mocností rozšíří se od Hamburku až k Persii. Budeme mít nepřátelé na dvou stranách, zatím co naše síla nebude rozdělena. Co Američané řeknou tomu, až budou čísti, že vojsko spojenic vysazeno bylo v Řecko? Neví to situace podobná Belgii?"

Když byl tázan, má-li za to, že vstup Bulharska do války může zabrániti zimní kampani a přivést válku k rychlému konci, prohlásil: "Je to možné, ale k čemu předpovídati?" Na otázku, jaká je situace v Rakousko-Uhersku, odpověděl: "Lid nyní věří, že vítězství je blízko."

Váhání Bulharska s útokem na Srbsko vysvětluje se různým způsobem. Bulharsko chce vstoupiti do války na té straně, která bude jista vítězství. Je jisto, že bulharské vojsko je pro akci připraveno, ale útok se přece jenom odkládá. Hlavní příčinou toho, jak se za to má, je vyloďování anglo-francouzského vojska v Soluní. — Bulharsko protestovalo proti touto vysazování vojska na neutrální řecké půdě, ale řecko, vyjímaje formální protestu proti tomu, něčeho jiného neudělilo. — Bulharsko vstupem do války v přítomné době přijímá na sebe velké riziko. S pomocí anglo-francouzského vojska Srbové mají příležitost zastavit postup teutonických spojenic a přivést kampani do mrtvého bodu. Bulharské vojsko může plýtvati svojí silou v útocích na srbská vojska, poslána spojenci. Řecko a Rumunsko po té mohou využítkovatí výhodného okamžiku a napadnouti Bulharsko, oslabené kampaní proti vojsku spojenic. Bulharsko v pří-

tomné době může právě tolik ztratiti anebo získati jako na počátku přítomné války. Anglie je schopna vrhnouti na Balkán velké množství vojska.

Němci odvázejí z Polska historické památky.

Americký korrespondent Bassett Digby poslal v minulých dnech zprávu, že Němci odvázejí z dobytého Polska všechny cenné historické památky. Vedle jiných také zámek Vilanov nedaleko Varšavy obrán byl o všechny cenné historické památky. Úředníci berlínského muzea se svolením vojenského velitele Polska, generála von Beselera, nechali dopravití většímu množství předmětů do Berlína. Zámek tento zbudován byl Janem Sobieským, králem polským, a obsahoval nespočetné historické poklady. Krátce po obsazení Varšavy Němci dostavil se střední berlínské muzea, Erdmann, který počal odstraňovati krásné sbírky z tohoto zámku. Před tím tento Erdmann konal práci podobnou v Belgii. Všechno, co mělo velkou historickou cenu, bylo zabaleno a posláno do Berlína. Mezi jinými byly to meče a brnění krále Jana Třetího, turecké vlajky, dobyté v době nábehu Turků na Vídeň, korespondence mezi králem Janem a Vídní, socha Mojžíše, jejíž tvůrcem je slavný Michelangelo, portréty polské šlechty a jiné pozoruhodné obrazy a knihy. Erdmann prohlásil, že k podobnému plnění dojde také v palácích a mušeech ve Varšavě. Poláci jsou pobouřeni a prohlašují, že je to vlastně jenom krádež a nic jiného. Němci snaží se získati přátelství Poláků, ale budou-li si počínati tímto způsobem, nikdy si tohoto přátelství nezískají.

Manifest bulharské vlády.

Bulharská vláda vydala v minulých dnech manifest, v kterém vysvětluje, proč postavila se na stranu teutonických spojenic. Takového manifestu bylo nutně potřeba pro ukončení mysle bulharského národa, který přece jenom klidně nepřiblíží k tomu, že má pomáhati následkem rozhodnutí krále-cizáka k utužení moce teutonické na úkor všeho slovanstva. Manifest prohlašuje, že Bulharsko získalo od Rakouska a Německa slib, že získá od teutonických spojenic část Srbska, tak že hranice bulharské budou sousediti s Uherskem, čehož prý je třeba pro bulharskou neodvislost. Manifest prohlašuje dále, že závazkům spojenic nebylo možno věřiti. Rusko v tomto manifestu je odsuzováno, že snaží se uchvátiti Cařihrad a Dardanelly. Anglie prý snaží se zníčiť německou soutěž. Francie touží po Elzasu a Lotrinsku. Také ostatní spojenci plánují "uopuštění cizí země." — Německo a Rakousko jsou prý pravými ochránci majetku a pokojného vývoje. Srbsko prohlašuje se za největšího nepřitele Bulharska a je obviňováno, že potlačuje "čistě bulharskou Maecedonii s neslýchaným barbarstvím." Manifest pak praví dále, že teutonští spojenci jsou vítěznými na všech frontách a že vlastně bylo by to národní sebevraždou, kdyby Bulharsko nepostavilo se po bok Rakouska a Německa.

Bulharsko zamítlo požadavky Ruska.

Bulharsko zamítlo požadavky Ruska, obsazené v ultimatu, za nímž stály i ostatní mocnosti čtyřdohody a tím otevřeně postavilo se na stranu teutonických spojenic. Král bulharský, Ferdinand, rozhodl se postaviti po bok centrálních císařství, přes to, že před tímto krokem byl rozvážuými bulharskými politiky varován. Korunní rada uvážovala dlouhou a ruským ultimatu a praví se, že i v této době vyskytli se rozvážuými mužové, kteří varovali před roztřískou s Ruskem, které byla osvoboditelem bulharského národa a po dlouhou řadu let jeho protektorem. Generál Savov, bývalý ministr války a bývalý vrchol náčelník bulharské armády, prohlásil prý ve své řeči: "Každý Bulhar, který odstrhne se od Ruska, zranuje vlastní svoji zemi." Králi Ferdinandovi ale po-

darilo se přece jenom prosaditi svoji vůli. Po odmítnutí požadavků Ruska Bulharskem spojené přerušili se sofijskou vládou diplomatické styky.

Carranza bude uznán.

Zástupci pan-amerických mocností shromáždili se minulou sobotu ve Washingtoně, aby rokovali o vývoji situace v Mexiku. Jak dalo se očekávati, konference rozhodla se uznati vládu Carranzovu a poskytnouti jí všestrannou podporu v její snaze o zavedení pokoje a míru do neklidné republiky za řekou Grande. Sekretář Lansing o tom vydal následující prohlášení: "Konference po bedlivém uvážení všech fakt shledala, že Carranzova strana je jedinou stranou v Mexiku, která má podstatu nutnou pro uznání jako de facto vlády a diplomati pan-amerických mocností o tom uvedomili svoje vlády." Každá z vlád bude jednati samostatně v uznání Carranzovy. Na formě tohoto uznání dosud rozhodnuto nebylo. Sekretář Lansing prohlásil, že vyslanec může býti vyslán do Carranzova kapitulu anebo že jeho vyslanec může býti přijat ve Washingtoně anebo že může dojiti k výměně noř. Mnozí vládní úředníci vyslovili potěšení nad rozhodnutím konference. Poukazuje k tomu, že Carranza, který první postavil se proti Huertovi, by pro liberální zásady v revoluci, kterou Spojené Státy sympatisovaly. Po uznání Carranzovy vlády učiněn bude zákaz vyzvození zbraní pro nepřátele uznané vlády. Carranzova vláda poskytla konferenci zástupci pan-amerických mocností následující záruky: 1. Životy a majetek cizinců budou chráněny. 2. Carranzova vláda přijme plnou zodpovědnost za nároky, vyvstálé následkem revoluce a vyrovná je přiměřeně pomocí mezinárodních výborů. 3. Nikdo nebude trpěti na svém životě anebo majetku následkem svého náboženského přesvědčení. Všichni kněží, kteří nebrali úcasti v mexické politice, budou se moći vrátiti a budou chráněni ale nesmí se podíleti na politice a musí zachovávatí mexické zákony, stanovíci rozuku církve od státu. 4. Vyhlášení amnestie, které je připravováno, umožní všem živilům, ať jakéhokoliv jsou politického přesvědčení, žiti v Mexiku, vyjímaje těch, kteří usvědčeni byli ze spiknutí za účelem zavraždění Madery a těch, kteří jsou obviněni z občanských zločinů. Několik politických vědců, kteří stáli proti Carranzově vládě, nesmí se vrátiti do země, dokud vláda nebude pevně ustavena a po té jediné s tou podmínkou, že slíbí jí poslušnost. Konference usnesla se na uznání Carranzovy, když se přesvědčila, že tento vůdce skutečně kontroluje většinu mexického území. Carranza poskytl nejenom záruky, že chrániti bude životy cizinců, jakož i jejich majetek, ale slíbil, že svolá volby, v nichž zvolen bude prezident.

Nota Spojených Států Anglii.

Sekretář Lansing prohlásil v minulých dnech, že nová nota washingtonské vlády vládě anglické, protestující proti vůdčování se Anglie do amerického obchodního obchodu, bude poslána do Londýna, ať by se čekalo na příjezd generálního konsula Skinnera, který povolán byl do Spojených Států, aby konferoval o obchodní situaci. President Wilson v těchto dnech ještě jednou přehlétně text noty a po té ihned poslána bude do Londýna. Vyslanci Holandska, Dánska a Švédska, kteří mají zájem na této americké protestní notě, poněvadž tato přerušování obchodu Anglii dotýká se hlavně jejich zemí, vrátili se v minulých dnech do kapitulu, aby konferovali se sekretářem Lansingem.

Uzavření hostiácí v Chicagu v neděli.

Minulou neděli uzavřeny byly v Chicagu hostiáce, poprvé v posledních čtyřiačtyřiceti letech, na základě výnosu mayor Thomp-

sona o zákazu prodeje lihovin v neděli. Neděle minula klidně a nebyl zaznamenán ani jediný vážnější zločin. V městě Chicagu nalézá se 7,152 hostiáců a z těchto jenom osmadvacet porušilo příkaz mayorův. Chicazané většinou zůstali toho dne doma. Bylo možno uznamenati zlepšení návštěvy v divadlech a zvláště divadla s pohyblivými obrázky měla znamenitý oběh. Hostiáce v předměstských distriktech, jejichž zákaz prodeje lihovin v neděli se nedotýká, měly výborný oběh, neboť žizniví příjezděli v automobilech do předměstí ve velkém množství.

Edison předsedou námořní poradní rady.

Námořní poradní rada konala ve čtvrtek minulého týdne první svoji obchodní schůzi ve Washingtoně a zvolila si následující úředníky: Předseda, Thomas A. Edison; Orange, N. J.; první místopředseda, Dr. Peter Cooper Hewitt, New York; druhý místopředseda, William L. Saunders, Plainfield, N. J.; sekretář, Thomas Robins, Stamford, Conn., a příručí předsedův, M. R. Hutchinson, Orange, N. J. Byla přijata resoluce, aby zřízena byla velká zkušební laborator nákladem asi \$5,000,000.

NOVINKY Z BRUNO, NEBR.

10. října 1915.

V minulém týdnu návštěvou svoji počítá nás zde manželka p. Franka Stávy z Rushville, Nebr. Paní Stávová meškala též návštěvou v Plattsmouth, Nebr., u své sestry p. Mart. Stávové, odkud nyní přijela do okresu Butler navštívit své rodiče, manžele p. Jos. Dostála, jakož své sestry, rodinu Václ. Blatného a babičku Křivožen. Paní Stávová hodlá odtud ještě jeti do Denver, Colo., na návštěvu dvou svých provdaných am deer. Zde p. Stávová nebyla návštěvou již po posledních 15 let.

Minulou sobotu odbyval se zde v Bruno křížkový zápas mezi p. J. Zikmundem z Brainerd a Ed. Clouidem z Kanady. Zápasníci drželi se spolu 1 hodinu a 40 minut, miměně jeden druhého nemohl na lopatky položit, až konečně svedl Kanadan dostal Zikmunda nějak za nohu, kterou by mu byl snad vykloubil, kdyby se byl po tuhém boji Zikmund nezdal. Zápas dle všeho se bude odvíjati novou, s tím však dorozuměním, že Kanadan nesmí použiti chvaturovcei nohou. Návštěva byla tak velká, že s ní byla až přeplněna.

Zdejší Sokol "Žizka" dává příští sobotu, 16. října, na Havla, zábavu. Dostavte se všichni!

Pan Ed. Semín staví na své farmě velkou rezidenci, při čemž tesáři se tuží, by se stavbou do zimy byli hotovi.

V sobotu navštívil nás zde p. Karel Křiz od Loma a přítomností svojí hlavně potěšil svoji matku a rodinu V. Blatného.

V min. týdnu za obchodními záležitostmi meškál zde p. Matěj Stáva z Linwood.

Firma Blatný a Hoskovec, společnost obchodu to hospodářských strojů, obdržela železniční náklad John Deer droličů a skladačů.

Po celoletním svém pobytu v Cedar Rapids, Ia., kde dlel návštěvou u svého pantáty p. Kuse a zabýval se nejvíce chytáním ryb, do svého domova navrátil se p. Jan R. Stáva, kterýž zároveň si pochvaluje, jako pěkné místo na chytání ryb nachází se v okolí Cedar Rapids.

Také se zde u nás zastavil p. Frank Hurt z Dakoty, odkud sem přijel, by se ráminuly pátek u Abie zúčastnil pohřbu své ávazkrovi, paní Vránové.

Sokol Žizka zahájil přípravy k uspořádání 7. listopadu 1915 důstojné oslavy u příležitosti 25letého svého trvání. Hlavnostním řečníkem při památkové této oslavě bude sudí A. Z. Dostála, a Wahoo, Nebr.

Pan Emil Kavalec, bankéř z Brainerd, meškál zde návštěvou, při čemž zároveň dohlížel na Honráček a Kavalec Co. oběh, v němž má podíl. V účtě váh, V. B., zpravodaj.

ZPRÁVY Z MADISON, NEBR., A OKOLÍ.

Jest mi opět oznámiti zprávu o úmrtí jednoho pionéra. Tentokráte jest to pan Pavel Vrzal, který nastoupil cestu tam, odkud není návratu. Zemřel dne 4. října v Jižní Dakotě mezi svými dítkami, s nimiž se tam před 4 roky přestěhoval a kam byly i ostatní dítka, v Madison okresu bydlící, povolány, by mohly býti přítomny posledních okamžiků otcových; načež převezena tělesná jeho schránka do Madison, Nebr., kde byla uložena na hřbitově zdejšího vedle jeho manželky, která jej před 12 lety předšla. Zesnulý náš krajan a dlouholetý osadník narodil se v Čechách v roce 1843, v obci Vidrkum, okres plzeňský. Do Ameriky se přestěhoval v r. 1884 se svojí manželkou a četnou rodinou a sice do Saunders okresu v Nebrase, kde pobývali jeden rok a pak se přestěhovali do okresu Madison a zde žili společně až do roku 1903, kdy jeho manželka zemřela a když za to v roce 1911 někteří jeho synové koupili pozemek v Dakotě, přestěhoval se tam s nimi, kde ve spokojenosti a lásky mezi svými žil až do posledního skonu. Pozůstatky zemřelého byly převezeny do bytu jeho nejstaršího syna Václava, odkud byl dne 7. října vypraven pohřeb za hojného účastenství krajanů i jinonárodovců, jelikož žil zde dosti dlouho, aby si přivážel a lásku všech získal. V domě smutku i na hřbitově pronesl pohřební řeč pisatel těchto řádků. Zesnulý vychoval společně se svojí manželkou dosti četnou rodinu — 6 synů a 4 dcery, kteřížto synové zastávali službu nosičů rakve, aby doprovodili svého otce k poslednímu odpočinku a tím dokázali, že sobě svého otce vážili a jej milovali, neb shledali, že po odchodu jejich otce nezbyvá jim nikdo, jen oni sami a aby se i nadále jako sourozenci sami o sebe starali a nadále jako až dosud vespole milovali. Pozůstatk rodině vyslovují moji hlubokou soustrast a zesnulému přejí klidného a nerušeného odpočinku!

V našem městě zemřel též starý osadník na odpočinku dne 9. října — Němec, jménem Rief. Pohřeb jeho odbyval se v pondělí, dne 11. října, na katolícký hřbitov.

Počasí máme právě tuto dobu velmi studené, proto se také dostavují skoro každý den mrazy, které jsou dosti silné, tak že korna, která nebyla z dosahu mrazu, zůstane mětkou a po vyschnutí nebude mít pravidelně jakost. Proto jest velký shon po hovčím dobytku, by se mohla tato korna, která utrpěla mrazem, skrmít a následkem toho cena dobytka jest dosti vysoká.

Manželka Josefa Kuchaře doprovázela svého syna Františka do Omahy do vyšších škol.

Anton Kasík si pořídil automobil a, jak se doslychám, hodně veliký, aby mohl svoji rodinu dosti pohodlně v něm upravit. No, automobily rostou u nás asi jako všude jinde — jako houby po dešti. — Váš

Josef Starek, jednatel.

Doprava po řece z Decatur do Omahy rozmnožena.

Sdružení obchodníků v Decatur koupilo v min. dnech v Chamberlain, So. Dak., novou loď, jejíž nese jméno "Ada Belle" a která vedle desavadní lodě "Julia" bude možná Omahou a Decatur po řece Missouri aboží dovážet. Nová loď má čtyřikrát větší sílu a snosnost nežli "Julia". Paluba její jest asi 125 stop dlouhá a 25 st. široká, sama má snosnosti 50 tun a při tom utáhne čtyři naložené aboží od 150 do 200 tun.